

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 13.11.2013
COM(2013) 800 final

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN

Årlig tillväxtöversikt för 2014

{SWD(2013) 800 final}

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN

Årlig tillväxtöversikt för 2014

1. INLEDNING

Den årliga tillväxtöversikten ger en överblick över den ekonomiska och sociala situationen i Europa och fastställer övergripande politiska prioriteringar för EU som helhet under det kommande året¹. Samtidigt innebär den inledningen på den nya europeiska planeringsterminen, som säkerställer att EU och dess medlemsstater samordnar sina ekonomiska strategier och insatser för att främja tillväxt och sysselsättning. Detta års vägledning ska ses mot bakgrund av en rad viktiga ekonomiska och politiska tendenser.

För det första bekräftar de ekonomiska prognoser som just offentliggjorts av kommissionen² att det finns tecken på en långsam återhämtning i EU. Efter fem år av mycket begränsad eller negativ tillväxt, har EU under det andra kvartalet 2013 fått uppleva positiv tillväxt. Återhämtningen väntas fortsätta och bli mer stabil under 2014. Inflationen förväntas ligga kvar på en dämpad nivå. Som framgår av rapporten om varningsmekanismen³, som offentliggörs samtidigt som denna årliga tillväxtöversikt, börjar nu också de första tecknen på en omläggning av EU-ekonomin att synas, och ett antal makroekonomiska obalanser håller på att korrigeras.

Krisen har nått sin vändpunkt, men den begynnande återhämtningen är dock fortfarande blygsam och osäker, och den globala ekonomiska utvecklingen är förknippad med många osäkra faktorer, såsom minskad efterfrågan i tillväxtekonomierna. Det finns fortfarande osäkerhet kring uthålligheten inom banksektorn och de höga statsskulderna. Arvet från krisen, med behov av minskad skuldsättning i offentlig och privat sektor, fragmentering av finansiella system och kreditmarknader, sektoriell omstrukturering och anpassning samt höga arbetslöshetsnivåer kommer att fortsätta att tynga tillväxten under den kommande perioden. Denna verkan kommer dock gradvis att ge vika allteftersom de makroekonomiska obalanserna korrigeras. Det kommer att ta tid att nå verkliga förbättringar på arbetsmarknaden. Arbetslösheten förväntas i många delar av Europa att ligga kvar på en oacceptabelt hög nivå under en tid framöver och den sociala situationen i vidare bemärkelse är fortsatt problematisk⁴. Krisens varaktighet och djup har lett till påfrestningar i hela Europa, och särskilt i länder som genomför anpassningsprogram.

Tecken på ekonomiska förbättringar bör därför tas som en uppmuntran att fortsätta insatserna med beslutsamhet, för att undvika risken för bakslag, självbelåtenhet eller "reformtrötthet". Den största utmaningen just nu är att upprätthålla reformtakten för att förbättra konkurrenskraften och därigenom säkerställa en varaktig återhämtning. Den gradvisa återhämtningen kommer att stödja den inhemska efterfrågan, som förväntas ta över som den viktigaste tillväxtmotorn. Rättvisaspekter och tydlighet beträffande vilka mål som ska uppnås kommer att vara avgörande för att arbetet nationellt och på EU-nivå ska krönas med framgång, ge resultat och nå allmän acceptans.

För det andra offentliggörs denna årliga tillväxtöversikt samtidigt som nya bestämmelser om samordning av budgetpolitiken i euroområdet för första gången genomförs fullt ut. I mitten av

¹ Bilaga 1 innehåller en översikt över de landspecifika rekommendationer som EU antog i juli 2013. Mer information finns på: http://ec.europa.eu/europe2020/index_en.htm

² http://ec.europa.eu/economy_finance/eu/forecasts/2013_autumn_forecast_en.htm

³ COM(2013)790.

⁴ Utkast till gemensam sysselsättningsrapport, COM(2013) 801.

oktober skulle alla medlemsstater i euroområdet, utöver att genomföra makroekonomiska anpassningsprogram, lägga fram utkast till budgetplaner för det kommande året. Kommissionens roll är att se över huruvida medlemsstaterna vidtar de åtgärder som krävs för att uppnå de mål som avtalats på EU-nivå, innan de nationella budgetarna fastställs slutgiltigt. Kommissionen detaljerade bedömning kommer att offentliggöras inom kort.

Parallellt med denna förstärkning av EU:s ekonomiska styrning fortgår diskussionerna om den fortsatta utvecklingen av den ekonomiska och monetära unionen (EMU), såsom förespråkas i kommissionens plan för en djupgående och verklig ekonomisk och monetär union⁵ och de fyra ordförandenas rapport "Mot en verklig ekonomisk och monetär union"⁶. Inrättandet av en bankunion som bygger på ett starkt EU-regelverk och ett mer effektivt system för övervakning samt rekonstruktion och avveckling av banker kommer att vara avgörande för att stärka den finansiella stabiliteten i Europa. Kommissionen har också lagt fram förslag om att stärka EMU:s sociala dimension⁷ och offentliggjort samrådsmeddelanden om förhandssamordning av viktiga planer på reformer av den ekonomiska politiken⁸ och om ett instrument för konvergens och konkurrenskraft⁹.

För det tredje kommer 2014 att bli det första året då den nya europeiska fleråriga finansiella ramen genomförs. Utöver projekt som drivs gemensamt på EU-nivå för att stimulera innovation och infrastruktur i hela EU, kommer en investeringskapacitet på över 400 miljarder euro att skapas för att stödja tillväxt och sysselsättning på nationell och regional nivå genom de europeiska struktur- och investeringsfonderna. Kommissionen har diskuterat prioriteringar med medlemsstaterna och tillhandahåller även tekniskt bistånd för att snabbt få igång operativa program. De nya struktur och investeringsfonderna kommer att stödja målen i Europa 2020-strategin och användas för att främja reformer som tas upp i EU:s landsspecifika rekommendationer. För första gången förs strategi och finansiering samman i vad som kan bli en mycket stark drivkraft för tillväxt, förutsatt att medlen koncentreras på prioriterade områden.

Sammantaget innebär kombinationen av ett stärkt EU-system för ekonomisk styrning, EU:s nya fleråriga budgetram och EU-strategier (fullbordandet av den inre marknaden, sammanlänkningen av Europa genom fysisk infrastruktur och genomförandet av den digitala agendan) verkliga framsteg när det gäller att skapa de ramvillkor på EU-nivå som krävs för framtida tillväxt i Europa. Medlemsstaterna bör utforma sina nationella strategier med hänsyn till dessa EU-instrument. Detta kommer inte endast att förbättra effekterna av de nationella strategierna utan även skapa synergier på EU-nivå.

Mot denna bakgrund anser kommissionen att det är av största vikt att hålla fast vid den politiska linje som EU har följt under senare år. Kommissionen bibehåller samma prioriteringar på medellång sikt som förra året, men föreslår att genomförandet av dessa ska anpassas till de föränderliga ekonomiska och sociala omständigheter som beskrivs ovan. EU och dess medlemsstater bör således hålla kvar – och i vissa fall förstärka – sitt fokus på att göra framsteg inom följande fem prioriterade områden, dock med olika tyngdpunkter i enlighet med vad som beskrivs i resten av detta meddelande:

⁵ COM(2012)777.

⁶ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/ec/134069.pdf

⁷ COM(2013)690.

⁸ COM(2013)166.

⁹ COM(2013)165.

- Konsolidering av de offentliga finanserna på ett differentierat och tillväxtfrämjande sätt.
- Återupprättande av normal långivning i ekonomin.
- Främjande av tillväxt och konkurrenskraft både i dag och i framtiden.
- Bekämpning av arbetslöshet och krisens sociala följdverkningar.
- Modernisering av den offentliga förvaltningen.

Ordningsföljden i denna uppräkningslista speglar inte någon hierarkisk rangordning av prioriteringarna. Som framgår av detta års tillväxtöversikt är den viktigaste prioriteringen nu att skapa tillväxt och konkurrenskraft. Den största utmaningen är att lägga grunden för en varaktig återhämtning.

Innan dessa prioriteringar beskrivs närmare kommer vi i nästa avsnitt att se på vilka resultat den europeiska planeringsterminen har givit hittills och ta upp ett antal områden där det krävs ytterligare politiska beslut.

2. FÖRDLUPNING AV ARBETET MED DEN EUROPEISKA PLANERINGSTERMINEN

Den europeiska planeringsterminen, som infördes 2010, är hörnstenen i EU:s stärkta ram för integrerad samordning och övervakning av medlemsstaternas ekonomiska politik och budgetpolitik. Denna stärkta ram bygger på bestämmelser i stabilitets- och tillväxtpakten, samt på de nya EU-verktyg som har skapats för att förebygga och korrigera makroekonomiska obalanser, och omfattar genomförandet av Europa 2020-strategin för en smart och hållbar tillväxt för alla.

Denna ram har börjat ge resultat. Ett nära partnerskap håller på att byggas mellan medlemsstaterna och EU-institutionerna, och nationella förfaranden och tidsplaner har anpassats för att den strategiska samordningen på EU-nivå ska kunna äga rum inom en förutsebar ram. Följaktligen har medlemsstaterna börjat ge sig i kast med omfattande reformer för att skapa de rätta förutsättningarna för en återgång till tillväxt. Närmare upplysningar om genomförandet av de landspecifika rekommendationerna återfinns i bilagan.

Betydande framsteg har gjorts i fråga om finanspolitisk konsolidering. De nationella finanspolitiska ramarna har stärkts på ett betydande sätt genom exempelvis inrättandet av oberoende finanspolitiska organ och fastställandet av numeriska finanspolitiska regler, samtidigt som omfattande skattereformer har genomförts under svåra ekonomiska förutsättningar. Detta har bidragit till att stabilisera ökningen av skuldsättningen och stärkt finansmarknadernas förtroende för de offentliga finanserna, vilket har medfört minskad avkastningsskillnad mellan statsobligationer. Det har även bidragit till att upprätthålla den gemensamma valutans integritet och stabilisera det finansiella systemet.

Medlemsstater har också vidtagit viktiga åtgärder för att reformera arbetsmarknaderna och göra dem mer motståndskraftiga, bekämpa segmentering och främja deltagande på arbetsmarknaden. Särskilt fokus har riktats på strategier för att minska oacceptabelt hög arbetslöshet bland unga. Ungdomsgarantier införs för att se till att alla unga under 25 år får ett bra erbjudande om anställning, fortsatt utbildning, lärlingsplats eller praktikplats inom fyra

månader efter det att de har lämnat skolan eller blivit arbetslösa. Med hänsyn till de fördröjningar som uppstår mellan reformer, ekonomisk återhämtning och förbättrad sysselsättning, kommer det att krävas tid för att förbättra sysselsättningssituationen.

Mer behöver göras för att förbättra produkt- och tjänstemarknadernas funktion och flexibilitet, t.ex. genom att modernisera nätverksindustrier och ytterligare öppna upp tjänstesektorerna för att stödja tillväxt och sysselsättning. De mest sårbara länderna genomför omfattande reformer och i länder med överskott i bytesbalansen har löneökningen blivit mer dynamisk vilket främjar den inhemska efterfrågan. I flera medlemsstater krävs det dock ytterligare framsteg i genomförandet av strukturreformer, för att man ska kunna skapa de välbehövliga investeringsmöjligheter som gör det möjligt att omfördela resurser till produktion av varor och tjänster och därigenom öka den externa konkurrenskraften och främja produktiviteten. I några mindre sårbara medlemsstater har reformarbetet gått långsammare eller till och med skjutits upp, samtidigt som ambitionerna har varit lägre. Det gäller särskilt reformer av produktmarknaderna, som skulle kunna bidra till att öka konkurrensen inom sektorer som inte är exponerade för internationell handel, stimulera till investeringar och underlätta omfördelning av resurser till sektorer som inte är exponerade för internationell handel.

När det gäller att fördjupa den europeiska planeringsterminen som process finns det generellt ett antal områden där det krävs ytterligare förbättringar om EU:s nya ekonomiska styrning ska uppnå sin fulla potential. Till dessa hör följande:

- Större ansvar på nationell nivå: Beslutsfattandet på nationell nivå förändras genom EU:s nya ekonomiska styrning. De nationella processerna måste aktivt ta hänsyn till denna utveckling, också genom att man ökar samverkan på europeisk nivå. I många medlemsstater finns det ett behov av att de nationella parlamenten, arbetsmarknadens parter och det civila samhället i större utsträckning medverkar i processen för att säkra allmän förståelse och acceptans för de nödvändiga reformerna. Kommissionen håller fast vid sin rekommendation att de nationella reformprogrammen och stabilitets- eller konvergensprogrammen bör diskuteras med nationella parlament och alla berörda parter, särskild arbetsmarknadens parter och aktörer på regional och lokal nivå.
- Bättre samordning bland euroområdet medlemmar. Allvaret i krisen och rådande tidspress har hittills hindrat euroområdet från att gå från beaktandet av landsspecifika rekommendationer till att ta itu med de politiska åtgärder och reformer som behövs för att den gemensamma valutan ska fungera väl överlag. Efterhand som ekonomin förbättras bör mer tid ägnas åt förhandssamordning av viktiga ekonomiska strategier i euroområdet. Denna årliga tillväxtöversikt tar upp frågor rörande produktivitet och konkurrenskraft. Det finns brister på arbets- och produktmarknaderna som bör tacklas övergripande av euroområdet. Undanröjande av stelheter i vissa medlemsstater kan skapa nya möjligheter för både dem och alla andra medlemsstater.
- Bättre genomförande av de landsspecifika rekommendationerna. Medlemsstaterna ansvarar för att besluta om den policymix som passar deras system bäst, men de bör fatta politiska beslut som återspeglar EU-medlemsstaternas intresse överlag, och det gäller särskilt de som har euron som gemensam valuta. Detta innebär att de nationella myndigheterna har ett ansvar för att inse att beslut i andra länder är en fråga av gemensamt intresse, och för att öppet medverka i det multilaterala beslutsfattandet

inom befintliga institutionella ramar. I sin plan för EMU¹⁰ och i ett senare meddelande¹¹ lägger kommissionen fram idéer om hur avtalsliknande arrangemang, i kombination med finansiering som utformats för att stödja genomförandet av nyckelreformer, skulle kunna skapa starkare incitament för genomförande. Ett förslag går ut på att medlemsstaterna efter antagandet av de landsspecifika rekommendationerna, särskilt de som omfattas av förfarandet vid makroekonomiska obalanser, skulle lägga fram avtalsförslag. Dessa skulle vara frivilliga i sin förebyggande del på grundval av rekommendationerna om makroekonomiska obalanser och bindande i sin korrigerande del (där de skulle motsvara planen för korrigerande åtgärder enligt förordning (EU) nr 1176/2011). Kommissionen föreslog också att de avtalsliknande arrangemangen skulle åtföljas av ekonomiskt stöd för att hjälpa medlemsstaterna att genomföra dem snabbare och mer noggrant än vad som skulle vara möjligt utan sådant kompletterande stöd.

Kommissionen anser att det nu är tid att ta itu med de tre områden som beskrivs ovan för att ytterligare förbättra ändamålsenligheten i arrangemangen för ekonomisk styrning. Vid sitt möte i oktober 2013 enades Europeiska rådet om att återkomma till vissa av dessa frågor vid mötet i december 2013. Kommissionen kommer att lämna återkoppling till det mötet i form av principer att först enas om och därefter utveckla till formella förslag under 2014.

3. KONSOLIDERING AV DE OFFENTLIGA FINANSERNA PÅ ETT DIFFERENTIERAT OCH TILLVÄXTFRÄMJANDE SÄTT

Sett över tiden har synbara framsteg gjorts när det gäller konsolideringen av de offentliga finanserna. De senaste siffrorna visar att de nominella underskotten i de offentliga finanserna i EU har minskat från 6,9 % av BNP under 2009 till 3,5 % av BNP under 2013. I strukturella termer – med hänsyn till de cykliska förändringarna i det ekonomiska läget och efter engångsåtgärder och andra tillfälliga åtgärder – uppvisar det senaste året en förbättring på i storleksordningen 0,6 % av BNP. Vidare väntas skuldnivåerna nå sin högsta nivå 2014, för att sedan minska från och med 2015. Detta, tillsammans med andra strategiska åtgärder på EU-nivå och nationell nivå, har minskat trycket på marknaderna för statspapper, och innebär i många fall att det går att släppa av på konsolideringstakten. Manöverutrymme i de offentliga finanserna är också nödvändigt mot bakgrund av de stigande kostnader som är förknippade med den åldrande befolkningen i Europa.

Konsolideringsprocessen är anmärkningsvärd på landnivå. Ett antal medlemsstater har redan uppnått sunda offentliga finanser. Irland förväntas avsluta sitt anpassningsprogram i december 2013 (liksom Lettland gjorde för över ett år sedan). Spanien kommer att slutföra sitt program för omstrukturering av banker tidigt 2014 och Portugal kommer att avsluta sitt anpassningsprogram i mitten av 2014. Dessa exempel visar att välriktade stödprogram kan hjälpa länder att återvända till marknaderna och bidra till att tillgodose deras ekonomiska behov.

Trots framstegen när det gäller att återgå till sunda offentliga finanser är skuldsättningen i de flesta medlemsstater fortfarande hög. Därför är det viktigt att hålla fast vid den tillväxtfrämjande och differentierade konsolideringsstrategi som kommissionen har

¹⁰ COM(2012)777.

¹¹ COM(2013)165.

förespråkat. Eftersom de återstående konsolideringsbehoven nu ligger på en lägre nivå, bör den negativa inverkan på tillväxten också minska. Den överlag förbättrade finanspolitiska och finansiella situationen, som minskar behovet av akuta politiska åtgärder, kommer att göra det möjligt för medlemsstaterna att utforma konsolideringsprogram på ett bättre sätt och ägna större uppmärksamhet åt deras kvalitet och sammansättning och åt finanspolitikens inverkan på tillväxten, den offentliga sektorns funktion och den sociala rättvisan. Samtidigt som det är viktigt att främja utgiftsstyrd konsolidering bör fokus ligga på en övergripande effektiv och tillväxtfrämjande blandning av åtgärder på utgiftssidan respektive intäktssidan. Vidare bör konsolideringsåtgärderna kompletteras av ytterliga åtgärder för att stärka potentialen för tillväxt, eftersom det behövs starka ekonomiska fundamenta för att underbygga den finanspolitiska hållbarheten.

För länder med relativt höga skattesatser kan minskningar i utgiftsnivåerna eller en breddning av skattebasen och avskaffande av icke ändamålsenliga undantag, i stället för skattehöjningar, vara effektiva sätt att säkra de offentliga finanserna utan att hämma tillväxtpotentialen. För medlemsstater med större finanspolitisk handlingsfrihet rekommenderar kommissionen åtgärder för att stimulera privata investeringar, privat konsumtion och tillväxtfrämjande offentliga investeringar, utan att avvika från den inriktning som bestämts i stabilitets- och tillväxtpakten. Det handlar exempelvis om en mer effektiv användning av offentliga medel, däribland genom modernisering av den offentliga förvaltningen, prioritering av offentliga utgifter som stärker potentialen för ekonomisk tillväxt, skattesänkningar och minskade socialförsäkringsavgifter. Detta bör också bidra till att skapa ny balans i EU-ekonomin.

I fråga om utgifter behöver medlemsstaterna hitta sätt att skydda och främja långsiktiga investeringar i utbildning, forskning, innovation, energi och klimatskydd. Särskilt uppmärksamhet bör ägnas åt att upprätthålla eller förstärka användningen av effektiva arbetsförmedlingstjänster och aktiva arbetsmarknadsstrategier, t.ex. fortbildning för arbetslösa och system för ungdomsgarantier. Samtidigt finns det ett omfattande behov av att stärka effektiviteten och den ekonomiska hållbarheten i de sociala trygghetssystemen, särskilt pensionssystem och hälsovård, och samtidigt göra dessa system mer ändamålsenliga när det gäller att tillgodose sociala behov och garantera sociala skyddsnät. I många länder bör pensionsreformerna kompletteras med en mer systematisk koppling mellan lagstadgad pensionsålder och förväntad livstid.

I fråga om intäkter har skattenivåerna höjts som en följd av krisen. Skattesystemen bör omformas genom att man i stället breddar skattebaserna och flyttar över beskattningen från arbete till skattebaser knutna till konsumtion, egendom och föreningar. Bidrag som är skadliga för miljön bör minskas. Efterlevnaden av skattereglerna bör förbättras genom åtgärder för att bekämpa skattebedrägeri och skatteundandragande, samordnade insatser för att motverka aggressiv skatteplanering och skatteparadis samt system för att säkerställa en effektiv skatteförvaltning och underlätta förfarandena för fullgörande av skattskyldigheter.

Kommissionens bedömning av utkasten till budgetplaner för 2014 bekräftar medlemsstaternas beslutsamhet att bibehålla takten i konsolideringen av de offentliga finanserna, i enlighet med de landsspecifika rekommendationerna. Det är också uppmuntrande att se att de finanspolitiska ramarna i medlemsstaterna har förstärkts med ekonomiska prognoser och budgetsiffror som blir föremål för oberoende granskning, som en följd av de nya EU-bestämmelserna. Följaktligen ligger medlemsstaternas prognoser mer i linje med de prognoser som utarbetas av kommissionen och internationella organisationer som IMF och OECD. Det stärker trovärdigheten hos och insynen i beslutsfattandet i medlemsstaterna och på EU-nivå.

Kommissionen har tagit fram följande prioriteringar:

Konsolideringen av de offentliga finanserna bör grunda sig på en tillväxtfrämjande blandning av åtgärder på utgifts- respektive intäktssidan, med mer tonvikt på kvalitet i de offentliga utgifterna och modernisering av förvaltningen på alla nivåer. I de fall det finns ett större finanspolitiskt manöverutrymme är det viktigt att stimulera privata investeringar och privat konsumtion, exempelvis genom skattesänkningar och minskade socialförsäkringsavgifter.

Man bör värna om långsiktiga investeringar i utbildning, innovation, energi och klimatskydd, samtidigt som man tillvaratar behoven hos de mest sårbara i vårt samhälle.

Skattesystemen bör utformas så att de blir mer tillväxtvänliga, t.ex. genom att man flyttar över beskattningen från arbete till skattebaser knutna till konsumtion, egendom och föreningar.

4. ÅTERUPPRÄTTANDE AV NORMAL LÅNGIVNING I EKONOMIN

De tecken på förbättrade finansiella förutsättningar som började skönjas förra året har blivit mer solida och finansmarknaderna har visat sig relativt robusta. Det finns dock fortfarande risker och företagens villkor är fortfarande långt ifrån normala.

Vidare har fragmenteringen på finansmarknaderna lett till mycket skiftande räntor för lån till företag och hushåll i EU, med räntesatser som är två gånger så höga i vissa medlemsstater än i andra, och lånevolymer och finansieringsmöjligheterna varierar kraftigt mellan potentiella låntagare beroende på var de befinner sig. Enligt en ECB-undersökning¹² om små och medelstora företags tillgång till finansiering framgår att 85 procent av alla små och medelstora tyska företag som ansökte om kredit under andra halvåret 2012 fick låna hela det begärda beloppet, medan genomsnittet för de sydeuropeiska länderna låg strax över 40 procent, och för Grekland bara på 25 procent. Sådana skillnader i tillgången till krediter kan inte förklaras enbart med skillnader i de rådande ekonomiska villkoren.

Att se till att banksektorn fungerar korrekt när det gäller att tillhandahålla finansiering för produktiva verksamheter är av avgörande betydelse för att hålla liv i den ekonomiska återhämtningen. Mycket har redan gjorts för att förbättra regler och övervakning inom banksektorn, och bankerna själva har vidtagit åtgärder för att få ordning på sina balansräkningar och samla kapital för att möta nya krav.¹³ Den pågående saneringen av balansräkningar i banksektorn, som spelar en avgörande roll i finansiell förmedling, förklarar delvis Europas begränsade förmåga till återhämtning efter krisen. I processen med att sanera bankers balansräkningar är det bankernas ansvar att hitta lösningar inom den privata sektorn och tillgång till offentliga medel står endast till buds som en sista utväg. Kommissionens nya riktlinjer för statligt stöd ger en lämplig bördefördelning med bankernas aktieägare när banker behöver rekapitaliseras med offentliga medel.

¹² Europeiska centralbanken (2013), *Report on the results of the survey on the access to finance of SMEs in the euro area – October 2012 to March 2013*.

¹³ Jfr direktiv 2013/36/EU och förordning (EU) nr 575/2013, EUT L 176, 27.6.2013.

Viktiga steg har tagits på EU-nivå för att införa adekvata ramvillkor och återupprätta långivningen i ekonomin. Fullbordandet av en fullt utvecklad bankunion är det viktigaste inslaget i EU:s svar. Det är viktigt inte bara för stabiliteten inom euroområdet, utan även för den inre marknadens funktion och för att motverka den ökande fragmenteringen på finansmarknaderna. Det färskta avtalet om en gemensam tillsynsmekanism för banker var ett första stort steg mot en bankunion. Det är av största vikt att nästa steg blir att enas om en gemensam rekonstruktionsmekanism och en gemensam rekonstruktionsfond. För att förbereda överföringen av tillsynsmandatet till ECB har en omfattande bedömning inletts för att förbättra insynen när det gäller "hälsolaget" hos bankers balansräkningar, identifiera och åtgärda eventuella återstående brister, och på så sätt stärka marknadens förtroende. Detta bör bidra till att påskynda processen med att reparera balansräkningar och lägga grunden för en stark och hållbar återgång till ökad kreditgivning. Om man bortser från banksektorn är hushåll och företag i många medlemsstater ännu överskuldssatta som en följd av krisen och behöver minska sin skuldsättning.

Särskilda åtgärder har också vidtagits på EU-nivå för att underlätta tillgången till finansiering för små och medelstora företag¹⁴. Med stödet från de europeiska struktur- och investeringsfonderna bör den finansiering som finns tillgänglig genom lånebaserade finansiella instrument för små och medelstora företag komma att i genomsnitt fördubblas för perioden 2014–2020 jämfört med perioden 2007–2013. Detta kommer särskilt att vara till hjälp i länder där det fortfarande är svårt att få finansiering. Vidare arbetar kommissionen och EIB för att bredda användningen av de gemensamma riskdelningsinstrumenten för att uppmuntra investeringar från den privata sektorn och kapitalmarknaderna i små och medelstora företag, som bör träda i funktion i januari 2014.

Prioriteringarna på nationell nivå kommer att variera från land till land. En närmare övervakning av privat skuldsättning och därtill knutna finansiella risker, såsom fastighetsbubblor, är nödvändig i en rad länder. Detta inbegriper åtgärder för att minska företagsbeskattningens tendens att gynna lånefinansiering och en översyn av skatteregler som uppmuntrar hushåll till lånefinansiering, ofta genom möjligheter till skatteavdrag för räntebetalningar på huslån, samt förbättrade insolvensordningar för företag och privatpersoner¹⁵. Nya former av finansiering bör främjas som alternativ till bankfinansiering, t.ex. optioner för riskkapital, utveckling av obligationer för små och medelstora företag och alternativa aktiemarknader¹⁶.

Kommissionen har tagit fram följande prioriteringar:

¹⁴ Ett antal färskta eller kommande EU-lagstiftningsåtgärder kommer också att hjälpa de små och medelstora företagen att få tillgång till finansieringskällor i EU: förordningen om europeiska riskkapitalfonder, som är i kraft sedan juli 2013, kommer att underlätta gränsöverskridande anskaffning av medel och skapandet av en verklig inre marknad för riskkapitalfonder; det föreslagna direktivet om marknader för finansiella instrument, som bör främja framväxten av aktiemarknader med specialisering på små och medelstora företag, och förslaget till ändring av insynsdirektivet, som kommer att ge bättre information om börsnoterade företag, kommer att göra små och medelstora företag mer attraktiva för investerare; övergången till det gemensamma eurobetalningsområdet (SEPA) den 1 februari 2014, som bör täcka de flesta kreditöverföringar och direktdebiteringar, kommer att göra betalningssystemen inom euroområdet mer effektiva.

¹⁵ Dessa frågor tas upp i berörda landsspecifika rekommendationerna och i lämpliga fall i rapporten om varningsmekanismen.

¹⁶ Detaljerade förslag lades fram av kommissionen i dess grönbok om den långsiktiga finansieringen av den europeiska ekonomin (COM(2013)150, 25.3.2013).

Omstrukturering och sanering av banker. Det handlar bland annat om att snabbt anta och genomföra bankunionen samt att stärka bankers förmåga att hantera risker i enlighet med de nya bestämmelserna om kapitalkrav och genomgå översyner av tillgångars kvalitet och stresstester.

Utveckla alternativ till bankfinansiering, däribland optioner för riskkapital, införande av optioner för små och medelstora företag samt alternativa aktiemarknader.

Noggrann övervakning av den privata skuldsättningen och därmed förknippade risker, exempelvis fastighetsbubblor, och verkningarna av insolvensordningar för företag och enskilda, i de fall det behövs. Behovet av övervakning omfattar även system som tenderar att gynna lånefinansiering.

5. FRÄMJA TILLVÄXT OCH KONKURRENSKRAFT I DAG OCH I FRAMTIDEN

Omfattande omstruktureringar äger rum i Europa som en följd av krisen. Allteftersom företag och hushåll gör sig av med överskuldsättning och produktionsfaktorerna flyttar till mer produktiva sektorer av ekonomin, börjar tillväxten att återvända. Drivkraften för tillväxt håller också på att övergå från extern till intern efterfrågan. Samtidigt står det allt klarare att den kommer att, och måste, se ut på ett annat sätt än för tio eller t.o.m. bara fem år sedan. Vidare styr globalisering och tekniska framsteg mot ytterligare förändringar. Återhämtning i Europa innebär inte att gå tillbaka till "business-as-usual". Det handlar om att hitta nya källor till tillväxt och konkurrenskraft på längre sikt, med kunskapsintensiva och högproduktiva verksamheter för vår ekonomi. Detta illustreras väl av EU-industriernas ökade integration i globala värdekedjor, vilket kommer att bidra till att stärka Europas industriella bas. Utvecklingen förutsätter dock öppna och sammankopplade produkt- och tjänstemarknader, investeringar i forskning och innovation och arbetskraft med lämpliga kvalifikationer.

Den ekonomiska tillväxten hämmas för närvarande i ett betydande antal medlemsstater av en hög privat skuldsättning. Detta innebär att företag saknar utrymme för att investera i produktiv verksamhet och att konsumenter får minskad handlingsfrihet. Stelhet på arbets- och produktmarknaderna har hindrat anpassningar av konkurrenskraften, effektiv resursallokering och produktivitetstillväxt, och kan delvis förklara skillnaderna i potentiell tillväxttakt mellan medlemsstater.

En viktig förändring är på gång i länder som har inlett djupgående strukturella reformer, med tecken på ett begynnande skifte i den ekonomiska verksamheten, från sektorer som inte är exponerade för internationell handel till sektorer som är det, särskilt i medlemsstater som inte kan använda sig av växelkursinstrumentet. Detta exemplifieras av ökning av exporten och en minskning av bytesbalansunderskotten i flera länder. Sådana trender förstärks av anpassningar av kostnaderna för arbetskraft som en del i en bredare strategi för att stärka ekonomins konkurrenskraft och produktivitet. Strävan att förbättra enskilda länders exportresultat stöds också av en ambitiös handelspolitik på EU-nivå.

I de landsspecifika rekommendationerna identifieras en rad prioriterade produktmarknads- och tjänstemarknadsreformer för varje medlemsstat, med hänsyn till behovet av att anpassa reformerna till situationen i de berörda medlemsstaterna. Dessutom betonas behovet av att

öppna upp tjänstemarknaderna, t.ex. genom att se över restriktioner, inklusive restriktioner rörande tillträde till reglerade yrken. Om den inre energimarknaden kunde fullbordas till 2014 skulle detta spela en viktig roll för att minska energikostnaderna och ge ökad kostnadseffektivitet i stödordningar för förnybar energi. Mer kan göras för att effektivisera nätverksindustrierna och stimulera innovation och forskning. Att göra resursutnyttjandet mer effektivt och att minska EU:s beroende av externa energikällor måste vara en del av EU:s tillväxtstrategi. Här finns det skillnader mellan medlemsstaterna, till exempel i fråga om avfallshantering och vattenförvaltning, som håller tillbaka den avsevärda tillväxtpotential som ligger i den gröna ekonomin. Även om en del av dessa reformer kräver tid för att ge verkan är det viktigt att genomföra dem för att stödja återhämtningen och stimulera Europas tillväxtpotential.

Verkan av sådana reformer gynnas avsevärt av de skalfördelar som skapas genom den inre marknaden, understödd av bättre fysiska och digitala förbindelser och lämpligt uppgiftsskydd¹⁷ i hela Europa. För närvarande pågår arbete på flera viktiga områden¹⁸: ett ambitiöst genomförande av tjänstedirektivet bör stimulera inhemsk och gränsöverskridande efterfrågan; antagandet av kommissionens förslag om en mer integrerad inre marknad inom telekommunikationssektorn bör prioriteras för att främja sektorn och utvecklingen av internetbaserad ekonomisk verksamhet samt ge rimligare priser; fullbordandet av de viktiga TEN-T-korridorerna, förbättringen av gränsöverskridande förbindelser och uppgradering av befintlig infrastruktur samt undanröjande av restriktioner för tillgång till marknaden, i synnerhet när det gäller hamn- och järnvägstjänster, kommer att gynna integration och konkurrenskraft inom logistik- och transportsektorn.

Europeisk forskning och innovation hämmas av fragmentering och otillräckliga ramvillkor. Samarbetet mellan de offentliga och privata sektorerna är otillräckligt. Oförmågan att omsätta forskningsresultat i varor och tjänster och ett växande kompetensglapp påverkar särskilt kunskapsintensiva sektorer. Dessa negativa trender kan vändas om man snabbar på reformen av nationella forskningssystem i linje med det föreslagna europeiska området för forskningsverksamhet. Samtidigt kan nya samarbetsformer bidra till att stärka Europas ledande ställning i världen. Genomförandet av de nya EU-programmen för forskning och innovation Horizon 2020 och Cosme kommer att främja utvecklingen av offentlig-privata partnerskap inom forskning och utveckling i EU och stödja moderniseringen av nationella innovations- och forskningssystem.

Kommissionen har tagit fram följande prioriteringar:

Ett fullständigt genomförande av det tredje energipaketet under 2014 och bättre kostnadseffektivitet i stödordningarna för förnybar energi. Främja en effektiv resursanvändning genom att förbättra avfallshantering, vattenförvaltning, återvinning och energieffektivitet.

Förbättra genomförandet av tjänstedirektivet, bland annat genom en översyn av restriktioner som påverkar tillträdet till reglerade yrken, och i lämpliga fall ersätta dessa restriktioner med mindre ingripande mekanismer.

¹⁷ Se kommissionens förslag om en allmän uppgiftsskyddsförordning, COM(2012) 11.

¹⁸ För närmare uppgifter, se rapporten om den inre marknaden som offentliggörs parallellt med denna årliga tillväxtöversikt.

6. BEKÄMPNING AV ARBETSLÖSHET OCH KRISENS SOCIALA FÖLJDVERKNINGAR

Krisens sociala verkningar är fortfarande mycket kännbara. Arbetslöshetsnivån ligger fortfarande på en historiskt hög nivå, med ett genomsnitt på 11 % för EU (i juli 2013) och en ungdomsarbetslöshet på 23,4 %. Nivåerna varierar kraftigt över Europa, vilket leder till ökande skillnader i sysselsättning och sociala konsekvenser mellan medlemsstaterna. Med hänsyn till att det krävs tid för att den ekonomiska återhämtningen ska inverka på sysselsättningen kan man inte förvänta sig några snabba förbättringar av läget och det finns en risk för ökade klyftor i samhället. Krisen har haft särskilt negativa följder för de sämst ställda och andelen människor som löper risk att hamna i fattigdom har ökat till 25 % i EU. Detta innebär en växande risk för strukturell arbetslöshet och ökad utslagning från arbetsmarknaden, vilket kan få allvarligt negativa verkningar för EU:s tillväxtpotential.

Det kommer att ta lång tid för Europas arbetsmarknad och sociala struktur att återhämta sig och när ekonomin börjar komma ur krisen krävs stimulansåtgärder. Den omedelbara prioriteringen bör vara att genomföra och följa upp reformer rörande arbetsmarknadens funktion, så att arbetsmarknadsdeltagandet kan öka. Hit hör även att stimulera källor till sysselsättning i expanderande sektorer och upprätthålla arbetskraftens anställningsbarhet, också för långtidsarbetslösa och de mest utsatta grupperna, bland annat genom att ge de arbetslösa aktivt stöd och fortbildning och se till att de sociala trygghetsnäten fyller sin funktion fullt ut. I en situation med en åldrande arbetskraft kommer längre och mer tillfredsställande arbetsliv att kräva adekvata kvalifikationer och livslångt lärande, stimulerande arbetsmiljöer och åtgärder för att komma åt löneklyftor och pensionsgap mellan kvinnor och män. Tillgång till överkomlig barnomsorg främjar kvinnors deltagande på arbetsmarknaden. En starkare medverkan från arbetsmarknadens parter, i enlighet med nationella praxis och tradition, är avgörande för utformningen och genomförandet av de politiska åtgärder som vidtas för att komma till rätta med problemen.

Vissa medlemsstater har vidtagit omfattande reformer för att modernisera sina arbetsmarknader och främja ett bättre deltagande på arbetsmarknaden. De positiva verkningarna av sådana reformer bör bli synliga i och med att de makroekonomiska förutsättningarna förbättras.

För att stimulera sysselsättningen bör åtgärder vidtas för att minska skattekillen för arbete, som en del av de samlade insatserna för att omfördela skattebördorna, särskilt när det gäller lågavlönade och unga arbetstagare. Man bör också se till att löneutvecklingen ligger i fas med produktiviteten och därmed inte hämmar konkurrenskraften och den samlade efterfrågan. Det är dessutom viktigt att modernisera lagstiftningen om anställningsskydd för att råda bot på kvarvarande segmentering på arbetsmarknaden och att stärka kampen mot odeklarerat arbete. En grönare ekonomi, den digitala sektorn och omsorg är områden som kommer att generera många arbetstillfällen under kommande år. Det finns ett behov av att utveckla strategiska ramar där arbetsmarknadspolitik och strategier för kompetensutveckling spelar en aktiv roll när det gäller att stödja skapandet av nya arbetstillfällen inom dessa sektorer och förutse och anpassa sig till nya tillväxtmönster. Arbetskraftens rörlighet, också över gränserna, kommer

att gynnas av det förbättrade samarbetet och ett stärkt Eures-nätverk, som kommer att hjälpa företag och arbetssökande att finna möjligheter i andra medlemsstater.

Det behövs även åtgärder för att förbättra resultaten när det gäller utbildning och kvalifikationer. EU ligger fortfarande efter i arbetet med att uppnå sina mål för 2020 i fråga om högre utbildning och minskat antal tidiga avhopp från skolan. Enligt OECD lider 20 procent av arbetskraften i EU allvarlig brist på kvalifikationer. Det rör sig bland annat om låg läskunnighet och bristande räknefärdigheter. 25 procent av arbetskraften saknar också de kunskaper som krävs för att använda informations- och kommunikationsteknik på ett effektivt sätt. Detta skapar flaskhalsar och obalanser¹⁹ för ett antal arbeten och yrken, och minskar på ett mer generellt plan EU-arbetskraftens förmåga att anpassa sig och ta sig framåt på arbetsmarknaden. Det är mycket viktigt att investera i modernisering av utbildnings- och fortbildningssystem, inklusive livslångt lärande, och särskilt i system för växelvis teoretisk och praktisk utbildning, samt att underlätta övergången från skola till arbete, bland annat genom att öka tillgången till praktik- och lärlingsplatser av god kvalitet. I detta sammanhang är det viktigt att medlemsstaterna snabbt antar genomförandeplaner för ungdomsgarantin, och anknyttande finansieringsprogram (sysselsättningsinitiativet för ungdomar och Europeiska socialfonden) bör färdigställas så snart som möjligt.

Ett mer välfungerande socialt skydd är avgörande för att stödja samhällsförändringar och minska orättvisor och fattigdom på sikt. Det bör utarbetas strategier för aktiv integration, som omfattar ändamålsenligt och adekvat inkomststöd, aktiveringsinsatser och åtgärder för att fattigdom, däribland barnfattigdom, och bred tillgång bör ges till överkomliga och högkvalitativa tjänster, såsom social- och hälsovårdstjänster, barnomsorg, bostäder och energi. Kopplingen mellan socialt stöd och aktiveringsåtgärder bör stärkas genom mer individuellt anpassade tjänster ”one-stop shop” och insatser för att förenkla och rikta förmåner kommer att bidra till att påverka hur åtgärderna mottas av utsatta grupper och vilka effekter de får.

Kommissionen har tagit fram följande prioriteringar:

Intensifiera aktiva arbetsmarknadsåtgärder, särskilt aktivt stöd och aktiv fortbildning för arbetslösa, förbättra resultaten av de tjänster som tillhandahålls av offentliga arbetsförmedlingar och genomföra en ungdomsgaranti.

Göra ytterligare reforminsatser för att säkerställa att löneutvecklingen ligger i fas med produktiviteten och därmed inte hämmar konkurrenskraften och den samlade efterfrågan, komma till rätta med segmenteringen på arbetsmarknaden, särskilt genom att modernisera lagstiftningen om anställningsskydd, stödja skapandet av nya arbetstillfällen inom snabbväxande sektorer och underlätta arbetskraftens rörlighet.

Fortsätta moderniseringen av utbildnings- och fortbildningssystem, inklusive livslångt lärande, yrkesutbildning och växelvis teoretisk och praktisk utbildning.

Förbättra funktionen hos de sociala trygghetssystemen, särskilt genom att förstärka kopplingen mellan socialt stöd och aktiveringsåtgärder genom tillgång till mer

¹⁹ För närvarande finns det omkring 1,9 miljoner lediga arbetstillfällen i EU.

individualiserade tjänster ”one-stop shop” och insatser för att förenkla och rikta förmåner, med särskild hänsyn till de mest utsattas situation.

7. MODERNISING AV DEN OFFENTLIGA FÖRVALTNINGEN

I nuvarande klimat står de offentliga förvaltningarna i EU inför utmaningen att leverera bättre med mindre resurser, dvs. möta offentliga behov i tider med snävare budgetar, förbättra näringslivsklimatet genom att tillhandahålla bättre tjänster till företag och medborgare samt anpassa tjänsteutbudet till behoven i en mer digitaliserad ekonomi.

Flera medlemsstater försöker göra effektivitetsvinster genom omorganisering av sina förvaltningar, också genom att förbättra samarbetet mellan olika nivåer i förvaltningen. Vissa medlemsstater har också utrymme att stärka den administrativa förmågan hos myndigheterna, öka deras professionalism och förbättra kvaliteten i beslutsfattandet. Ökad användning av informations- och kommunikationsteknik och vidare utveckling av e-förvaltningstjänster i Europa, såsom e-upphandling, kan bidra till ökad effektivitet och minskade kostnader i storleksordningen 15–20 %²⁰. I detta avseende är det av avgörande betydelse för det gränsöverskridande samarbetet att de nationella gemensamma kontaktpunkter som införs genom tjänstedirektivet integreras i e-förvaltningen. Det finns ytterligare utrymme för att modernisera skatteuppbörd och andra system, till exempel genom att erbjuda på förhand ifyllda deklarationsformulär, online-tjänster och regler om att medborgare endast behöver lämna uppgifter till den offentliga förvaltningen vid ett enda tillfälle. Målinriktat ekonomiskt stöd, särskild genom Europeiska socialfonden och Europeiska regionala utvecklingsfonden, kan vara till stor hjälp vid moderniseringen av de offentliga förvaltningarna. Samtidigt behöver medlemsstaterna stödja nationella, regionala och lokala myndigheters kapacitet för offentliga investeringar för att mobilisera programmen inom de europeiska struktur- och investeringsfonderna för 2014–2020.

Det finns en potential att förenkla näringslivsmiljön, minska byråkratin och förbättra lagstiftningens kvalitet. Det finns också ett fortlöpande behov av att införa enklare regleringssystem, särskilt för små och medelstora företag. Till detta hör att göra det enklare att starta företag och minska tidsåtgången i tillstånds- och licensieringsförfaranden. Genom att förbättra domstolsväsendenas kvalitet, oberoende och effektivitet, bland annat så att rättstvister kan lösas inom rimlig tid, och genom att modernisera den nationella insolvenslagstiftningen, skulle man kunna förbättra villkoren för företag avsevärt.

På EU-nivå främjas förenkling och anpassning av EU-lagstiftningen genom det pågående programmet för lagstiftningens ändamålsenlighet och resultat (Refit). Vissa viktiga framsteg har redan gjorts. Kommissionen kommer att offentliggöra en årlig resultattavla för Refit, i syfte att följa framstegen och underlätta dialogen om lagstiftningens ändamålsenlighet med medlemsstaterna, arbetsmarknadens parter och det civila samhället i stort. Dessutom kommer ett smidigt och konsekvent genomförande av EU-lagstiftningen, där man rör sig bort från 28 olika lösningar till en gemensam ram, att underlätta ett gott samarbete mellan de offentliga

²⁰ Public Services Online, rapport om e-förvaltning på uppdrag av Europeiska kommissionen.

förvaltningarna och bidra till att göra verksamheterna på den inre marknaden enklare och reglerna mer förutsägbara. Mer samarbete mellan skatteförvaltningar är avgörande för att kunna bekämpa skattebedrägeri och skatteundandragande.

Kommissionen har tagit fram följande prioriteringar:

Fortsätta införandet av e-förvaltningstjänster och öka de offentliga förvaltningarnas användning av informations- och kommunikationsteknik, också med avseende på skatteuppbördssystem och de gemensamma kontaktpunkter som föreskrivs i tjänstedirektivet.

Förenkla näringslivsmiljön och minska byråkratin genom införande av enklare förfaranden och regleringssystem.

8. SLUTSATSER

Stora framsteg har gjorts det senaste året när det gäller att få in Europa på vägen mot en mer hållbar återhämtning. Integriteten hos den gemensamma valutan har kunna upprätthållas, vilket har lett till större finansiell stabilitet, och avgörande steg har tagits för att få ordning på de offentliga finanserna. De länder som är mest finansiellt sårbara har varit de som engagerat sig mest i att inleda ambitiösa strukturreformer, och de första resultaten är nu synliga. Höjd konkurrenskraft och förbättrad produktivitet för att skapa hållbara arbetstillfällen fortsätter att prioriteras i hela Europa.

Denna årliga tillväxtöversikt bekräftar att långtgående förändringar äger rum i Europa, och det i högre utsträckning än som ibland uppfattas, och att de pågående reformerna ger avsedd verkan. Ända från starten har den europeiska planeringsterminen för samordning av den ekonomiska politiken medverkat till att stärka förståelsen för behovet av prioriteringar och öppenhet, samt bidragit till att rikta fokus på nationella och europeiska reformplaner. På kort tid har den lyckats lägga grunden för en fördjupad samordning av den ekonomiska politiken mellan medlemsstaterna. Förfarandet vid makroekonomiska obalanser bidrar till att identifiera ekonomiska skeenden som är till skada för enskilda medlemsstater eller euroområdet, så att åtgärder kan vidtas innan situationen är utom kontroll. De årliga landsspecifika rekommendationerna fastställer nyckelområden inom vilka medlemsstaterna behöver vidta åtgärder.

Erfarenheterna hittills visar också att den nationella nivåns ansvar i processen (i synnerhet när det gäller de landsspecifika rekommendationerna) behöver utvecklas ytterligare. Detta är viktigt för att ge legitimitet åt det nya systemet för ekonomisk styrning och för att säkerställa att politiska inslag på EU-nivå vägs in i det nationella beslutsfattandet vid rätt tidpunkt. Euroområdet behöver också förbättra sin samordning av vissa viktiga politikområden och gå utöver att överväga bilaterala rekommendationerna till medlemmarna. Europeiska rådet har planerat en diskussion om flera av dessa frågor vid sitt möte i december 2013. På grundval av sin plan för en djupgående och verklig ekonomisk och monetär union och efterföljande meddelanden kommer kommissionen att ge återkoppling om hur man kan stärka processen kring den europeiska planeringsprocessen ytterligare.

Riktlinjerna i denna årliga tillväxtöversikt kommer att diskuteras på EU-nivå som en förberedelse inför Europeiska rådets möte i mars 2014 och som ett stöd i utarbetandet av de

uppdaterade nationella programmen och de landsspecifika rekommendationerna. Kommissionen kommer att ha ett nära samarbete med nationella myndigheter, också de nationella parlamenten, EU-institutionerna, arbetsmarknadens parter och andra berörda aktörer för att skapa en känsla av gemensamt ansvar och se till att framstegen blir en del i EU:s bredare ansträngningar för att ta sig ur krisen och att lägga grunden till smart, hållbar och inkluderande tillväxt inom hela EU. Kommissionen uppmanar Europaparlamentet och rådet att godkänna prioriteringarna i denna årliga tillväxtöversikt och att arbeta för deras förverkligande på EU-nivå och i medlemsstaterna

BILAGA 1 – ÖVERSIKT ÖVER EU:S LANDSSPECIFIKA REKOMMENDATIONER FÖR 2013–2014

	Offentliga finanser				Finansiell sektor		Strukturreformer					Sysselsättning och socialpolitik					
	Sunda offentlig a finanser	Pensionssystem; hälso- och sjukvårdssystem	Finanspolitiskt ramverk	Beskattning	Bankverksamhet och tillgång till finansiering	Bostadsmarknad	Nätverksindustrier	Konkurrens inom tjänstesektorn	Offentlig förvaltning och intelligent lagstiftning	FoU och innovation	Resurseffektivitet	Arbetsmarknadsdeltagande	Aktiv arbetsmarknadspolitik	Lönebildningsmekanismer	Segmentering av arbetsmarknaden	Utbildning	Fattigdom och social delaktighet
AT																	
BE																	
BG																	
CZ																	
DE																	
DK																	
EE																	
ES																	
FI																	
FR																	
HU																	
IT																	
LT																	
LU																	
LV																	
MT																	
NL																	
PL																	
RO																	
SE																	
SI																	
SK																	
UK																	

Anm.: Landsspecifika rekommendationer för 2013–2014, antagna av rådet den 9 juli 2013. Cypern, Grekland, Irland och Portugal bör genomföra sina åtaganden inom ramen för programmen för finansiellt stöd från EU/IMF. Mer information finns här: http://ec.europa.eu/europe2020/index_en.htm

BILAGA 2 – FRAMSTEG PÅ CENTRALA OMRÅDEN AV DE LANDSSPECIFIKA REKOMMENDATIONERNA

I denna bilaga ges en tematisk översikt över tre års erfarenheter av hur medlemsstaterna har genomfört de landsspecifika rekommendationerna på centrala områden.

Generellt har avsevärda framsteg gjorts vad gäller konsolideringen av de offentliga finanserna under de senaste åren, även om den finanspolitiska korrigeringen inte alltid har varit tillväxtvänlig.

- Den finanspolitiska korrigeringen under 2013 har i huvudsak varit utgiftsbaserad i Irland, Grekland, Litauen och Polen. Omfattande nedskärningar av utgifterna för offentliga investeringar har skett i Polen och Slovakien. I andra länder har den finanspolitiska konsolideringen varit både inkomst- och utgiftsbaserad, t.ex. i Belgien, Spanien, Italien, Rumänien och Slovenien. I Tjeckien, Frankrike, Luxemburg, Nederländerna, Portugal och Finland har korrigeringen huvudsakligen vara inkomstbaserad.
- Vid medlemsstaternas konsolidering av sina finanser har man generellt höjt skattesatserna (i synnerhet standardsatserna för mervärdesskatt), men inte många har breddat baserna. Miljö- och fastighetsskatterna har ökat, men det finns fortfarande utrymme för att göra dessa skatter effektivare. Alla medlemsstater har antagit åtgärder för att motverka skatteundandragande och förbättra skattedisciplinen.
- Många medlemsstater har ökat det totala skattetrycket (direkta och indirekta skatter och sociala avgifter). Positivt är att skatteväxlingar sker i viss utsträckning, t.ex. genom reformer av fastighetsbeskattningen och genom att mer tyngdpunkt läggs på indirekta skatter i stället för skatt på arbete.
- Tjugotre medlemsstater har nu lagstiftat för att höja pensionsåldern.²¹ I många fall införs också samma pensionsålder för män och kvinnor (Tjeckien, Estland, Grekland, Ungern, Kroatien, Italien, Litauen, Malta, Polen, Slovenien, Slovakien, Storbritannien). Många medlemsstater har infört en uttrycklig och hållbar koppling mellan pensionsåldern och framtida ökande förväntad livslängd (Cypern, Danmark, Grekland, Italien, Nederländerna, Slovakien). De flesta har också vidtagit åtgärder för att begränsa möjligheterna till förtida uttag av pension och förlängda former av arbetslöshet (t.ex. Spanien) eller invaliditetsförmåner (t.ex. Österrike, Belgien, Bulgarien, Danmark) som använts som ersättning för förtida uttag av pension.

Svårigheter att få tillgång till finansiering är fortfarande ett av de största hindren för tillväxt, särskilt för små och medelstora företag.

- Medlemsstaterna har antagit åtgärder för att motverka betalningsförseningar i syfte att mildra företagens likviditetsproblem. Portugal, Grekland, Spanien och Italien har alla antagit planer för att minska eftersläpningen i offentliga förvaltningar och hantera de utestående skulderna.

²¹ För en översikt över pensionsåldern i EU se COM(2013) 350.

- Ökande uppmärksamhet ägnas åt former av värdepapperisering av lån för att frigöra tillgången till krediter för små och medelstora företag, med Spanien som ett bra exempel. Parallellt görs ett allt större arbete för att utveckla marknadsbaserad finansiering utanför banksektorn, såsom utvecklingen av en företagsobligationsmarknad i Danmark, Estland, Italien och Portugal.
- De flesta medlemsstater har vidtagit åtgärder för att utveckla riskkapitalfonder. Tjeckien, Tyskland och Spanien startar nya offentliga riskkapitalfonder, medan Portugal har slagit samman befintliga fonder för att maximera deras effekter. Flera medlemsstater, bl.a. Estland, Nederländerna, Polen och Spanien, upprättar "fonder av fonder" för att främja framväxten av en riskkapitalmarknad med många olika privata fonder.
- Frankrike har aviserat en femårig skattelättnad för aktieinvesteringar i nystartade företag. Ett nytt program har införts i Tyskland för att ge privata investerare fler ekonomiska incitament att investera i nya och innovativa företag.

Mer behöver göras på produkt- och tjänstemarknaderna för att främja EU:s tillväxtpotential.

- Vissa medlemsstater har genomfört viktiga reformer för att öppna och effektivisera sin tjänstesektor, bl.a. Portugal, Spanien, Italien, Grekland, Polen, Slovenien och Tjeckien. Det finns dock stort utrymme för reformer i flera medlemsstater, bl.a. i Österrike, Belgien, Tyskland och Frankrike, som inte fullt ut genomfört sina landsspecifika rekommendationer på detta område, och alla måste förnya sina insatser inom ramen för genomförandet av tjänstedirektivet.
- Under 2011 minskade summan av alla offentliga FoU-budgetar i EU för första gången sedan krisen bröt ut, och den ligger nu under Kinas FoU-budget. Under de senaste två åren har några medlemsstater gjort betydande insatser för att främja FoU (Österrike, Belgien, Luxemburg, Ungern, Polen och Sverige), medan andra har minskat sina budgetar avsevärt (Spanien, Irland, Italien, Malta, Portugal). De flesta medlemsstaterna har utvidgat eller infört nya skattelättnader för forskning och innovation för att stimulera privata investeringar. Innovationsklyftan blir allt större i Europa, med Sverige, Tyskland, Danmark och Finland som de mest innovativa ekonomierna. Ett antal länder är på väg att komma ikapp (Lettland, Slovakien, Litauen och Estland), medan andra (Storbritannien, Polen, Tjeckien, Ungern, Portugal, Rumänien, Grekland, Bulgarien, Malta) i jämförelse har tappat mark sedan 2010.
- När det gäller energimarknaderna släpar 14 medlemsstater fortfarande efter vad gäller införlivandet av det tredje energipaketet. Betydande investeringar behövs fortfarande i energiinfrastrukturen i hela Europa, men åtgärder har vidtagits för att förbättra sammankopplingarna både för gas och el (t.ex. sammankopplingar av elnät mellan Portugal och Spanien, Storbritannien och Irland, och i Östersjöområdet). För att begränsa energiförbrukningen arbetar man i Bulgarien, Tjeckien, Estland, Litauen, Lettland, Rumänien och Slovakien med energieffektivitetsprogram som kan finansieras med inkomster från utsläppshandelssystemet och de europeiska struktur- och investeringsfonderna.
- Hinder för utvecklingen av sektorn för järnvägstjänster är märkbara i följande medlemsstater: Österrike, Bulgarien, Tjeckien, Tyskland, Grekland, Spanien, Frankrike, Ungern, Irland, Luxemburg, Polen, Portugal och Slovenien. Dessa hinder har att göra med

den separata redovisningen för företag som förvaltar infrastrukturen och järnvägsföretag, användningen av banavgifter samt driftskompatibilitet.

Viktiga reformer pågår i de flesta medlemsstater för att modernisera arbetsmarknaderna.

- Toppinkomsterna för privatpersoner ligger nu på den högsta nivån sedan 2008. Det totala skattetrycket på arbete har ökat, men några medlemsstater (Belgien, Danmark, Finland, Frankrike, Ungern, Italien, Nederländerna, Portugal och Sverige) har sänkt skatten på arbete för vissa grupper. Det finns en tendens att öka progressiviteten.
- Länder med stora obalanser har genomfört långtgående reformer i sina löneförhandlingssystem för att ge utrymme för större flexibilitet vid lönejustering. Under 2007–2012 har nedgången i enhetsarbetskostnaderna jämfört med konkurrenterna varit betydande för länder som Irland, Grekland, Spanien och Portugal. Pågående reformer, särskilt när det gäller lönebildningsmekanismerna, förväntas stödja anpassningsprocessen ytterligare i länder som Grekland och Spanien.
- Spanien, Italien och Frankrike har genomfört reformer för att modernisera sin lagstiftning om anställningsskydd och motverka segmenteringen av arbetsmarknaden. Betydande reformer har också inletts eller övervägs i Litauen, Nederländerna, Polen och Slovenien.
- Ett antal medlemsstater har förstärkt och riktat sina aktiva arbetsmarknadsåtgärder på ett bättre sätt samt förbättrat den offentliga arbetsförmedlingen (Bulgarien, Tyskland, Estland, Irland, Grekland, Italien, Litauen, Luxemburg, Slovakien, Finland, Sverige och Storbritannien).
- Åtgärderna för att bekämpa ungdomsarbetslösheten intensifieras, t.ex. genom upprättandet av ungdomsgarantier. Investeringarna i utbildning har minskat totalt sett under krisen, särskilt i Bulgarien, Grekland, Italien, Slovakien och Rumänien. Utbildningssystemen måste fortfarande moderniseras i många medlemsstater. Vissa länder (Tjeckien, Slovakien, Storbritannien) håller på att utveckla nya resultatbaserade finansieringsmodeller inom den högre utbildningen.
- Utvecklingen av högkvalitativa lärlingsutbildningar och varvade yrkesutbildningar är ett prioriterat område i många länder (Grekland, Spanien, Italien, Lettland, Portugal, Slovakien). Flera länder har inletts reformer för att minska antalet ungdomar som lämnar skolan i förtid och anpassa kursplanerna inom den högre utbildningen till arbetsmarknadens behov (Österrike, Italien, Polen). Mot bakgrund av den ökande arbetslösheten, särskilt långtidsarbetslösheten, rapporterar de flesta medlemsstater om åtgärder för att öka livslångt lärande.
- Ett antal länder håller på att införa eller stärka aktiveringsåtgärder och reformera sina sociala biståndssystem i sina insatser för att motverka fattigdom (Litauen, Cypern, Danmark, Grekland, Kroatien, Italien, Polen och Rumänien).

Generellt är företagsklimatet fortfarande sämre än våra globala konkurrenters.

- De relativa svagheterna skiljer sig stort mellan länderna. Att starta ett företag är lätt i Irland och Storbritannien, men genomdrivandet av avtal är något svårare. Jämfört med andra medlemsstater krävs det relativt kort tid för att lösa insolvensärenden i Irland,

Belgien, Finland, Danmark, Storbritannien, Österrike, Nederländerna och Tyskland, men skyddet för investerare anses vara svagare i vissa fall. I Frankrike, Spanien och Luxemburg är det besvärligt att få ett bygglov, och i Spanien och Luxemburg är villkoren för nyföretagande komplicerade. Att genomdriva ett avtal i Italien, Grekland, Malta, Cypern och Slovenien anses fortfarande vara dyrt och tidskrävande.

- Enligt EU:s senaste konkurrenskraftsrapport, som bygger på en rad indikatorer, har länder med måttliga resultat och länder som släpar efter förbättrat sitt företagsklimat mest sedan 2007, medan de ledande länderna har halkat ner i rangordningen eller bara förbättrat sitt företagsklimat marginellt. Trots att avsevärda skillnader fortfarande kvarstår innebär detta sammantaget en upphämtning i fråga om resultat och praxis för EU som helhet.